

Blir en det nya hen?

I kölvattnet efter de senaste årens *hen*-debatt (se t.ex. Ledin & Lyngfelt 2013, Milles 2013) har ett nytt politiskt laddat ord dykt upp i ny(gammal) tappning – *en* som en ersättning för det generiska pronomenet *man*: *Om en gör ett bättre jobb hemma än på kontoret – borde en låta bli att gå till jobbet ibland då?* (Lundagård nr. 3, 2012).

En som generiskt pronomen är dock förstås inte något nytt påfund: även innan den nya *en*-användningen tog fart fungerade ordet som objektsform och possessiv form till *man* (*Man vill ju inte att ens kompisar ska vara taskiga mot en*), och dialektalt lever bruket kvar även som subjektsform (*En gör så gott en kan*); denna användning förefaller idag särskilt levande i Värmland. Dessutom finner vi exempel på *en* som generiskt pronomen redan i yngre fornsvenska: *Än är bättre at en tigher än mena onth then han goth sigher* (Karlskrönikan 1452) (Söderwall 1884–90, I:221).

I den här presentationen tittar jag närmare på den gamla och nya användningen av pronomenet *en*. Utifrån ett korpusmaterial bestående av bl.a. brev och skönlitteratur från 1500-talet till idag samt bloggmaterial från de senaste åren jämförs dagens användning av pronomenet med hur det har fungerat historiskt. Det framkommer att det både finns skillnader och likheter mellan de två sätten att använda *en*, och att de personer som begagnar sig av *en* som subjektsform idag skiljer sig åt från tidigare *en*-användare på flera punkter. Jag jämför också den nya *en*-användningen med pronomenet *hen*. Är det samma människor som använder *hen* och *en*, och fyller de två orden liknande behov?

Referenser

- Ledin, Per & Lyngfelt, Benjamin (2013): "Olika *hen*-syn: Om bruket av *hen* i bloggar, tidningstexter och studentuppsatser." *Språk & stil*, NF 23, s. 141–174.
- Lundagård, artikeln "Rapport från ett riktigt jobb", ingen nämnd författare, nr. 3, 2012, bilaga "Efter examen", s. 10.
- Milles, Karin (2013): "En öppning i en slutna ordklass? Den nya användningen av pronomenet *hen*." *Språk & stil*, NF 23, s. 107–140.
- Söderwall, K. F. (1884–90): *Ordbok öfver svenska medeltids-språket*. Band I: A-M. Lund.